

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsdejében.

Választó polgárok!

Rövid idő választ el bennünket azon naptól, melyen minden adófizető az ezen teherrel járó jogait teljesítheti.

Lejebb belátása szerint az illető képviselő-jelöltre szavazni, minden egyes polgárnak nemcsak joga, hanem kötelessége is. Ezért, mert az alkotmányos kormány-forma mellett a nemzet a királylal együtt kormányoz, kell, hogy oly képviselőket küldjön az ország az országgyűlésbe, a kik a nemzettel azonos elveket vallanak és ugyanoly célokért küzdenek, mint a milyennek maga a nemzet akar megvalósítani.

És mert ez így áll, azért van csak akkor értéke a választásoknak, ha a választók akarata szabadon nyilatkozhatik meg.

Tisztelt polgártársak!

A választások tisztaságát megőrizni és megőriztetni, ezt fogadta ünnepélyesen — az ország színe előtt — az ország jelenlegi miniszterelnöke. Ezt elhisszük neki, mert jellemes férfinak és politikusnak tartjuk.

Ha tehát szabad választás lesz, úgy nem marad más hátra az egyes választó-

tónak, mint akafni és akaratát megvalósítani.

A jelen körülmények között tehát politikai kötelességünk teljesítése sokkal inkább kötelező, mint bármikor, azért, mert nincsen semmi, a mi abban megakadályozhatna.

Néppárti választók!

Hajnaltól kezdve ez, melyen át meglátjuk a felkelő napot, mely vis ont azt hirdeti nekün, hogy eljött a pillanat, a mikor elveinket szabadon vallhatjuk és ország-világ előtt nyilván kimutathatjuk azt, hogy a nemzetnek nagy része hiva a keresztény néppártnak.

A régi magyar szabadelvűség halálát jelenti a tiszta választás, mi leginkább bizonyítja azt, hogy mennyire nem hasonlított e szabadelvűség a szabadsághoz, melynek csak erkölcsi bilincsek árán, a nemzeti akarat elnyomása által lehetett megszületnie.

A szabad választás jelenti, polgárok! a keresztény Magyarország újjászületését; jelenti a magyar földmivelő nép érdekeinek föllendülését; jelenti a kivándorlások megszűnését: az uszoráskodás és a nép kiszípolázásának végét; jelenti a kisipar fölvirágozását és a nagy tőkének elsősor-

kell változni, vagy ott hagyom a bőrömet! — mindenki világosan látta, hogy olyan ember ő, ki mindenre kész. A városi rendőrök is meghunyászkodtak előtte. Különbön sohasem ment el hazulról a nélkül, hogy föl ne lett volna fegyverkeze. Ólommal töltött bot, vaskeztély, revolver, mint első legszükségesebb tárgyak, folyton nála voltak. Még akkor is ellátta magát mindezekkel, ha a luxemburgi kerthebe ment térenét hallgatni.

A gyűlés, melynek folyamán utolsó rendelkezéseink megállapítottak, a mint elképzelhető, a legviharosabb volt. Egy kérdés majdnem összevesztett bennünket: az t. i. vajjon a tüntetés a színházon kívül, a kapu előtt legyen-e, vagy bent az előadón? Egyik-másik közöttünk nagyon felháborodott azon, hogy tizenyolc földszinti helyet béreljen s ezzel is növeljük a színházát bevételét, kit gyűlöltünk azért, hogy ily darabot adat elő.

Vége ez érvet mégis mellőzte a többség. Megállapodtunk abban, hogy a tüntetést a színház falai között hajtjuk végre, a második felvonás alatt s kerüljön bármibe, meg fogjuk akadályozni a darab előadását.

»Kerüljön bármibe!« Jól hallották? Tivadar barátunk konokul ragaszkodott e kijelentéshez s a következő indítványt tette:

Meg fogunk esküdni, hogy senki kötelességét el nem mulasztja.

— Mindnyájan feleltük:

— Esküszünk!

ban a földbírók érdekében történendő elhelyezését. A szabad választás jelenti a munkaadó és a munkás közt levő viszony rendezését, a létező társadalmi bajoknak a keresztényes szellemében való megoldását, szóval a szabad választások a néppárt diadalának hajnalát jelentik, azon néppárt megerősödését, melynek nem a szabadelvűség, hanem a keresztény nép boldogulása képezi jelszavát és célját.

Polgártársak! Akarni kell, akarnunk kell Magyarországot kiragadni abból cifra nyomorúságból, melyet nem jellemez semmi sem jobban, mint egyrészt ragyogó fővárosa, másrészt azon magyar koldusok ezrei, kik vándorbottal kezükben kénytelek ott hagyni vadregényes bérceket s a termékeny rónaságokat, mert ott megélni nem tudnak, családjaikkal éhenhalásra vannak kárhóztatva.

Ez a szabadelvű Magyarországnak hi arcképe, mert leginkább visszatükrözi azt az óriási irt, mely nálunk a liberalizmus uralma alatt a töke és munkás közt keletkezett, a melyet kiegyenlíteni csakis keresztény szeretettel okos földmivelési és ipar-politikával lehet.

Ez az okos politika azonban nem lehet szabadelvű, egyszerűen azért, mert a

Az erőszaknak erőszakkal állunk ellent...

— Esküszünk!

Ha valami rendőr ki akarna bennünket üzni a színházból, elkeseredett, hősies ellentállást fogunk kifejteni.

— Mindenesetre... esküszünk rá!

A nagyszerű felkesedés pillanatai voltak ezek. Ezután kezét szorítottunk egymással s megindultunk a Vaudeville színház felé.

Megvalloztam önöknek, hogy nekem sehogy sem tetszett a dolog. Mindig nagyon félnék természetű voltam s így a jelen állalat kilátásai éppen nem csábítottak tevékenységre. De a többiek így akarták, én sem akarhattam mást. Mit szólnának társaim, ha szégyenletes szokással tüntetném ki magamat. Mindazonáltal, mielőtt beléptünk a színházba, jónak láttam néhány pohár puncsot meginni, hogy bátorságot nyerjek a nagyszerű vállalathoz.

Semmit sem hallottam a darabról, sokkal fontosabb dologgal levén elfoglalva. Különbön is mi haszna lett volna, ha érdeklődöm a drámai bonyodalom iránt, miután bizonyos voltam benne, hogy a bonyodalom megoldását úgy sem fogom látni.

Vége a függöny felgördült a második felvonásra. Abban állapodtunk meg, hogy Tivadar barátunk fogja a jelet adni, mikor mindnyájan éles füttyben törünk ki. E célból balkeztét kellett felemelnie s köhécselni. Szemeimet folyton reá függesztettem. Körülbelül tíz percig várt. Tíz

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCZAJA.

Egy tüntető.

Albert Ladvoac után franciából.

Bizony én is voltam tüntető abban az időben, mikor még az iskola poát nyeltem. Ez az emlékezet messze visszavisz, sajnos, nagyon messze, azon időbe, midőn még telve voltam idealizmussal s hullámos fűrtök takarták a fejemet. Párisba mentem a jogi tanfolyamra. Sokan voltunk itt az első éven, reményteljes ügyvédjelöltek, kik megrémítettük a kormány férfait. Semmi kétség benne, egész Franciaország szemé ránk vala akkor függesztve.

Épp egy alkalom kínálkozott, mely megerősített hitünkben. Vaudeville színházban Sardou egy vígjátékát készülték előadni. A lapok már előre foglalkoztak a darabbal s nagyon kedvezték a színben tüntették föl. Elhatároztuk, hogy ez ellen tiltakozni kell, a darab előadását meg kell akadályozni mindenáron... tömegesen!

Tömegesen! — lehetséges, hogy ez a szó kissé túlzott, mert mindössze tizenhatalcán voltunk, kik e miatt összegyűltünk a Medici kávéházban. Csak hogy ott volt ám Tivadar barátunk is, egy toulousei ifjú, aki mindnyájunkban tiszteletteljes bámolatot tudott kelteni maga iránt. Tivadar nem ismerte ily dologban a tréfát, titkot sem csinált érzelmeiből még a kormány őrszemei előtt sem. Midőn kijelentette, hogy »Ennek meg

Daczára rendkívül olcsó szabott árainknak készpénzfizetésnél még külön 5% engedményt adunk, ezenkívül még a következő, senki által nem nyújtott kedvezményben részesítjük t. vevőinket:

Minden 5 frot meghaladó vásárlásnál	1 remekszép fannel bluzt adunk	... ingyen!
Minden 10 " " " " " "	1 alja való jómínőségű sevitot kelmét adunk	... ingyen!
Minden 25 " " " " " "	1 teljes, kitűnő minőségű szövet ruhát adunk	... ingyen!
Minden 50 " " " " " "	1 vég (30 röl) jómínőségű vásznat adunk	... ingyen!

INGYEN!

Áruház a „Kék Csillaghoz” Székesfejérvár, Nádor-utca.

Mai lapunk 6 oldal.

szabadelvű politika ásta meg eddig ezt a tátongó sirt, mely annyi reményt, annyi boldogságot, a nemzetnek oly nagy öntudatos erejét temette el magába.

Rajta tehát, éljen mindenki okosan, lelkiismeretesen és buzgó választó jogával a pár hét múlva bekövetkező általános orsz. képviselő-választáson, a melyen mi csak egy jelszót ismerünk és ez az, hogy éljen a néppárt!

lfj. Zichy János gróf.

Választások.

Székesfehérvárról meglepő módon respektálja a kormánypart Széll Kálmánnak tisztá választási rendszerét. Behozták az ugynevezett 12 krajcáros vacsorákat, a mennyiben minden választó kap 12 krajcárért egy pörköltöt 3 pohár, csetleg 3 korsó sört, vagy 3 liter bort, ha a torka mértéke esetleg nagyobb talánna lenni, még meg is patkolják (t. i. a litereket). Tegnapelőtt és tegnap is voltak ilyen vacsorák s tegnap — nagyon természetesen! — egész liberálisan, még a bőjt alól is felmentették a résztvevőket. No! az ilyesmiről aztán bátran elmondhatjuk, hogy: ezt nem hittük volna. A jog, törvény és igazság miniszterének pártja, a mely kemény büntetést kér az »etetés és itatás« bűnébe esőknek, hogy az így tartja meg a törvényt, pláne ilyen fura kibuvót keres magának, ez hallatlan. Most már igazán el kell hinnünk, hogy a helybeli kormánypart ügye igen nagyon rosszul áll, ha már ilyet is megenged magának; itt már csak az látszik, hogy a pártnak nincs »teni valója.

A jog törvény és igazságnak gyalázatos arcuiverése az a miről rác-almási levelezőnk értesít bennünket. Ugy látszik, hogy ott nem tudják még a Bánffy-kormány bukását s hogy a vesztegetőkre, az igazságtalan eszközökkel dolgozókra büntetés és börtön vár. A Kossuth-párt

kimondhatatlan hosszú perc! Végre megtette az előre megbeszélte kézműdolgot. Szemeimet becukktam s élesem, minőt csak bírtam, füttyöltem. Sajátságos dolog, füttyöm nem talált visszhangra, elszigetelten egyedül maradt a tágas színlalak között. Ugyan már mire várnak barátaim? Különben nem igen értem rá a talány fölött elmélkedni, mivel csakhamar jobbról is, balról is fenyegető kézműdolgotok irányultak felem, dühös hangok hallatszottak.

Ki vele Ki kell dobni!
És láttam a mint felém tart egy hatalmas termetű rendőr. Oly nagyok tűnt fel előttem, hogy eszem ágában sem volt az első pillanatban ellentállásra gondolnom. Beértem vele, hogy sutogó hangon mormoltam:

— Hagyjon békével. Engedjen a magam utján szabadon távozni

Ami bámulamba ejtett, az megörzött lélek-jelenlét volt. Nem felejtettem elvinni kalapomat s felöltömet, mely a páholynitogató nőnél volt letétben. Persze borralalót már elfelejtettem neki adni, melyre pedig az bizton számított.

Hosszu folyosókon vezetett végig, lépcsőkön jártam fel és le, melyek végteleneknek tündek fel előttem, végre szűk szobácskába jutottam, hol egy előkelő uralom állottam szemben, kinek mellén a becsületrend keresztje csillogott.

A rendőrfőnök volt. Éppen újságot olvasott. Midőn beléptem, fölemelte szemét s udvariasan kérdezte:

— Mivel lehetek szolgálatára, Uram?

Megvallom ez a kérdés nagyon zavarba hozott. Szerencsére a rendőr, ki kísért, mindjárt átvette a szót. Az itt jelenlevő egyén, mondá hivatalos hangon, megzavarta a szindarab előadását, a második felvonás közepén erősen füttyölt, mi által nagy botrányt okozott a hallgatóság között.

a függetlenségi eszme védőszármái alatt kimondhatatlan erőszakoskodásokat enged meg magának, különösen Pick Pajzs ur a jog és törvény éber védője jelszavak a törvényszerűségek dolgában. Levelezőnk pontokra szedve juttatta hozzánk a sérelmeket, a melyeket a törvények világos rendelkezései ellen elkövettek.

1) Eddig a leglojalisabban folyt a küzdelem, egészen addig, míg a zsidógyerekek meg nem kezdték az arcátlankodást. *Szentiványi* Károly, a néppárt jelöltje óvatosan kerül a »zsidó« szónak még az említését is, mégis egy féltucat fráter orcátlantul belekiabált a beszédébe: *le a reverendával! le a papokkal!* A felelet erre csak ennyi volt: *A reverenda mindig tisztább, mint a bugyor!*

2) Pick Pajzs Gyula egy tisztviselőt, a ki cisztercita birtokon van, azzal akart presszionálni, hogy *Koller a főispán* jelöltje. Továbbá: ütökártyának használja a zici apátot: jön a zirci apát levele a plebánosokhoz, illetve a kerületi cisztercita papokhoz, hogy a néppárt ellen foglaljanak állást.

3) A duna-pentelei molnárokat azzal fenyegette, hogy ő elrekeszteti a Duna egyik ágát Pentelén s a nagy-Duna majd arra megy a merre most a malmok vannak, tehát nekik végük lesz, mert nem lesz helyük a malmoknak, mindezt azért, ha Kollerra nem szavaznak.

4) A rác-almási takaréokban esténként egész éjjeligen nagy ivésök rendeztetnek. Hasonlíképen történik Dunapentelén.

5) Singernél Hercegfalván vasárnap estére 50 teríték van rendezve az éhes polgárok számára.

6) Pentelén Lukács László nevű ember arató-gazdái állást ígért bizonyos *Móricnak*, ha Kollerra szavaz.

7) Almáson egy Bruzsó nevű szegény emberrel behuzatták a zászlót és kitűzték a Kollerét, mert Pick Igmándi nevű vincellérével tudtára adatta, hogy két felnőtt fia nem kap többé nála munkát. Az öreg ember sirva panasza-

A főnök följegyezte vezeték és keresztnevet s tovább kérdezett:

— Szabad tudnom, miért füttyölt a darab előadása közben? Ezalatt visszazserentem hidegvéremet s el voltam tökéltre, hogy sodrodmból ki nem jövök. Válaszoltam tehát:

Kifüttyöltem a darabot, mivel az nekem nem tetszett.

— Hogyan állithatja azt, holott, még nem is hallgatta végig a darabot.

Tudtam, hogy a második felvonás végén s a harm di elején olyan jelenetek vannak benne, melyek az én politikai meggyőződésemet mélyen sértik.

— Valóban?

Mosolyogva vette át a szót s nagyon szeretetre méltónak mutatta magát, bár én gúnyosnak találtam: Nagyon sajnálnám, ha kénytelen lenne tovább is hallgatni egy olyan darabot, mely az ön elveibe ütközik. Felajánlom vendégszeretetemet, míg a darab előadása befejeződik. Viszataratom önt e helyen, hogy megvédelmezem önmaga ellen, azon esetre, ha nem tudna ellentállani a kísértésnek, hogy olyan darabot nézzen meg, mely önnek nem tetszik.

Szóval le lettem tartóztatva, betették utánam az ajtót, a kulcsot is kétszer ráfordították és én egyedül maradtam a szobában. Szűk kis cella volt az s kevés képzelődés kellett hozzá, hogy meggyőződjem miszerint fogoly vagyok. Egyébként elég kellemes volt reám nézve a dollog. Hiuságonnak még hízelt is, hogy bezártak, következképpen veszedelmes embernek tartanak. Továbbá biztos voltam benne, hogy két óra múlva szabadon bocsájtanak, minek megmondolása elég volt arra, hogy a vad kétségbeeséstől megóvjon.

Azt már persze nem tudtam megmagyarázni, vajjon társaimat miért nem vezették oda hozzám, hogy ugyanazon büntetést elsenvedjék, melynek én részese voltam.

kodta ezt el, de hát Pick ur ellen nem mer semmit cselekedni.

8) *Merzich* *szegédjegyző* folyton korteskedik, kocsin kijár a zsidókkal s egy résleges tanítóval (kinek egy székesfehérvári egyházmegyei pap a bátyja) a szállóhegyi lakosokhoz s látítja őket a reverenda ellen

Pick különben állandóan a főispán nevével korteskedik (hrcnan ez a különös nagy rokonszenv? Mi úgy tudjuk, hogy a főispán urnak ugyis pick-je van a Pick urra) a mit különösen a jegyzőkkel szemben aknáz ki.

Itt közlünk egy levelet egy egyszerű rác-almási iparos tollából, a kinek érzelmei igazán pompásan kitérjék előttünk, hogy mint éreznek és gondolkoznak a Kossuth-párt akciójáról.

Rác-Almás, 1901. szept. 20.

Szentiványi Károly megválasztása már is bizonyosra vehető, azonban a zsidóság a talpnyalókkal együtt a legnagyobb elszántsággal üzérkedik a néppárt megbuktatásán. Bizony itt nagy tanulságot vonhat le magának minden keresztény választó, midőn hallja a Kossuth-párt zsidó főkortésének, Pajzs (Pick) Gyulának a hosszurazótt beszédeit, midőn mondja, hogy »Kossuth apánkat (?) nem szabad elhagyni e népnek, hiszen ő hozta be és ő alkotta meg a szent szabadságot, a testvériséget és egyenlőséget.« Ezek az ő mondókái, de nem ezek az ő tettei, midőn Rác-Almáson behatja az iparosokat, a kiknél ő dolgozat, és azt parancsolja, hogy a Kossuth-pártra szavazzanak, mert ha nem, hát többet nem ad nekik semmi munkát.

Tehát ilyen szabadságot hozott be Kossuth apánk? ez az a szent szabadság? igen! panasra nyilnak a jkai azon iparosoknak, a kiket lekötve tartanak a zsidók, és lenyomorítva Kossuth apánk szabadságával!

Ne higyetek keresztény választók a zsidók és az ő talpnyalóik amításainak, hanem fel a küzdelemre a néppárt mellett. Éljen a néppárt! Fel avval a szeplőtelen lobogóval! Éljen Szentiványi Károly, mert ő benne igazi édes apánkra találunk.

Mi csak arra figyelmeztetjük a rác-almási kerület választó polgárait, hogy minden törvény-sértést jegyezzenek fel, s iparkodjanak tanukkal beigazoltatni a machinációkat. A Kuria íté s az bizonyára nem fogja simogatni a törvény sárba-tipróit, hanem majd végigveri Pick uron a port.

Erről azonban csakhamar fölvilágosítást szereztem magamnak. Miheylt az előadásnak vége volt, s kinyitották zárkám ajtaját, azonnal az ajtó felé rohantam, szemecimmel kutatva a kis csapatot, melytől oly erőszakosan elszakítottam. Mindnyájan együtt voltak s engem kerestek. Ugy látszott nincsenek meglegedve.

— Hát te honnét jössz? fõrmedt rám Tivadar. mielõtt szóhoz jutottam volna. Szabadon bocsáttottak? Te ugyan megérdemelted, a mit kaptál!

— Hogyan! Megérdemeltem?

— Kétség kívül, oly számalomra méltólag viselted magadat! Ah! te nem is gondoltál az esküre, te még csak nem is tiltakoztál, midőn kiutasítottak a színházból!

Tiltakoztam, a mennyire bírtam. Szerettem volna látni, mit tettél volna te az én helyzetemben.

Én! Ha bárki is hozzám nyult volna, rögtön golyót röpittem volna agyába!

Tehát eltávozásom után mit csináltatok, miért nem folytattátok a tüntetést?

— Oh mily bányu vagy te! Nem láttad, hogy több mint ötven rendőr volt elhelyezve a teremben, polgári ruhába öltözve?

— Lehetséges az! Valóban?

— Ugy van ugy! Ők egyenesen mi reánk várakoztak. Már jóval előbb jelezve voltunk nekik. Előre örültek a jó fogásnak, csak hogy mi kijátsoztuk őket.

— És mit tettetek?

— Mit? Hát semmit, nyugodtan maradtunk ezen este. Sõt ravaszabbak voltunk, mint Ők. Tudod mit csináltunk?

— Még csak nem is sejtem.

— No hát! a helyett, hogy füttyöltünk volna, annál jobban tapsoltunk a fülükbe. Ez bosszantotta őket legjobban.

Horváth Imre.

Egyébiránt, a mint halljuk, Szentiványi győzelme mindig bizonyosabbnak látszik, csak az óriási erőszakoskodások tudhatnak Szentiványi ellen győzelmet aratni. De azoknak meg ott van a dolog visszaja, a választás megsemmisítése. A néppárt mindenütt hangsúlyozza az új törvényt, hogy az etetés és itatás tilva van.

Pázmánd, 1901. szept. 20.

Tallian Vilmos a csákvári kerület szabad-
elví párti jelöltje 19-én csütörtökön reggel mondta el program beszédét Pázmádon. A jelölt elé Nyékig lovas bandérium és kocsihoz választók mentek. Velencei és nyéki választóktól kísérvé tekintélyes csoporttal vonult be négyes fogaton Tallian. Program beszéde után beszélt még Lyka Döme pázmándi nagybirtokos, dicsőítette Széll Kálmánt, a jog, igazság, törvény, tiszteletre méltó órét, vezérét. Pázmándról 10 óra felé Verebre vonult a jelölt, kísérvé a velencei, nyéki, pázmándi választók sokaságától. A verebi reformátusok nem fogadták a katolikus jelöltet nem is hallgatták meg. A verebieknek mindegy akár milyen párti jelölt megy is, ők még az ördögöt is elfogadják, csak református legyen. A verebiek nem a politikai pártot tekintik, hanem a vallást. A tiszta katolikus pázmándiak eller gyűlölettel viseltetnek. Öt év előtt is, most is megdöbálták kövekkel a pázmándi kat, a kik Talliant egész Acsáig kísérték, s este felé tértek haza, a verebiek kövekkel fogadták, de a pázmándiak békésen tovább mentek, nem akarták felvenni a gyűlöletes harcot. Hír szerint a pázmándi előjáróság lépéseket tesz, hogy Vereben a választás napján fegyveres erő legyen, mivel a községben kell keresztül menniök, s a verebiek támadóul lépnek fel a pápista pázmándiak ellen.

A pázmándiak 3 kivételével Tallian mellett vannak. Két pázmándi Horváth párti csupán azért lépett átt a napokban a Tallian pártra, mivel a verebiek oly gyűlölettel viseltetnek a katolikusok ellen. A választás napjáig még a 3 Horváth párti is át fog lépni.

Különbén a kortes nóta így hangzik.

A Horváthnak nincs nadrágja,
Betette a zálogházba,
Azért akar követ lenni,
Hogy nadrágot tudjon venni.
Éljen Tallian!

Ráckeresztúr, 1901. szept. 20.

Tegnap, f. hó 19-én volt Ráckeresztúron Koller Tivadar Kossuth-párti képviselő jelölt programbeszédet tartani, de megjelenése teljes kudarcra végződött, mert hasztalan iparkodott a bíró és jegyző a publikumot kérni és figyelmeztetni, miszerint hallgassák meg a beszédek, azok bizony szóhoz csak ritkán jutottak; és valamint megérkezésekor, úgy beszédjei közben folyton a néppártot éltették, s így kénytelen volt Koller Tivadar kísérvével együtt a néppárt éljenzése között a községből távozni, lévén Ráckeresztúr tulnyomó része néppárti.

UJDONSÁGOK.

— **A király elismerése a honvédeknek.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a következő legfőbb haduri elhatározást, mely büszkeséggel töltheti el magyar királyi honvédségünket. Az elhatározás József főherceghez van intézve s egész terjedelmében a következő:

Kedves rokonom, József Főherceg Úr!

A Magyarország délnyugati részén éppen most befejezett hadgyakorlatok alkalmával, újabb meglepéssel tapasztaltam a magyar honvédség

egy tekintélyes részének harcszerű kiképzését és biztos vezetését.

Ezen kedvező eredmények kiválóan azon fáradhatatlan és odaadásteljes gondoskodásnak tulajdonítandók, a melyet Kedvességed az elismert főparancsnoksága alá állított honvédség kiképzésének minden szakmájára fordít.

Ezáltal kellemesen indítatva érzem Magamat Kedvességednek legmelegebb köszönetemet azon meghagyással kifejezni, hogy az I., II. és VII. honvédkerület és az ezen gyakorlatokon részt vett honvéd lovasság összes tábornokainak törzs és főtisztjeinek, ugymint összes legénységének teljes elismerésemet tudtul adja.

Kelt Göröcsényben, 1901. évi szept. hó 17-én.
Ferencz József, s. k.

— **Rend a választásoknál.** Sokan nem tudják, hogy a képviselő-választások alkalmával, valamint az azt megelőző kortesidőkben mit szabad a közönségnek és a közreműködő egyéneknek elkövetni a törvény sérelme nélkül s mit tilt a törvény. Ez indította a belügyminisztert arra, hogy elferdjeje a törvényhatóságoknak az idevonatkozó törvényes intézkedések nyilvános kihirdetését. *Havranek* József polgármester összeállította ezen hirdetőnyelvet, a mely hosszan, részletesen, ismerteti a büntető törvényt, az 1874. évi XXXIII. törvénycikk és az 1899. évi XV. törvénycikk vonatkozó rendelkezéseit. Ezek között van az is, hogy az *elítés és itatás*, a megvesztegetés tilos. Itt jegyezzük meg, hogy *Havranek* polgármester a városi tisztviselőket, segédszemélyzetet összehívta s felolvastatta előttük a törvény vonatkozó rendelkezéseit minden kommentár nélkül, a mi pedig talán nem ártott volna. Mi, de a város közönsége is leg-helyesebbnek tartanók a tisztviselők távolmaradását mindenféle mozgalomtól.

— **Szomorú évforduló** Tegnap, szeptember 20-án 31 éve annak, hogy a picemonti csapatok a Porta Pián behatoltak Rómába, elfoglalták az örök várost és az európai hatalmak szó nélkül nézték és túrték, mint fosztják meg, minden jog ellenére, legitím birtokától a legregibb uralkodót, a kereszténység közös fejét, a római pápát. Ez évforduló alkalmából a keresztény világ az uralkodók Uralkodójához fordul imájával, Tőle kér segílyt és vigaszt a foglyi pápának.

— **Esküvő.** Szentirmai Richárd pénzügyminiszteri számellenőr folyó hó 24-én d. e. 11 órakor vezeti oltárhoz Sváb Emikét, Sváb Kálmán helybeli tanító művelt és szép leányát. Az esketést a felsővárosi templomban a menyasszony rokona dr. Kaposy Endre cisztercia rendű tanár fogja végezni. Gratulálunk az új frigyhez.

— **Párbaj.** Lapunk múlt számában megírtuk, hogy *Herczeg* Elemér Nádor-utcai kereskedő f. hó 19-én néhány-sor arcul ütötte *Plüner* Bódog joghallgatót. Ez a nem kis feltűnést keltő ügy tegnap délután a lovagiasság szabályai szerint befejeztetett. Az utcai harc lezajlása után *Plüner* Bódogjoghallgató Hahn Andor és Pöcher Gyula hadnagyok által provokálta *Herczeg* Elemért s megkezdődtek a tárgyalások *Herczeg* Elemér megbizottaival, a kik *Bruckmüller* Ferenc mérnök és *Fényes* László hirlapíró. A megbizottak tekintettel a sértés súlyos voltára, a következőkben állapodtak meg: Kétszeri golyóváltás 25 lépés távolsággal, eredménytelenség esetén kardpárbaj néhez lovassági karddal harcceptelenségig. A pisztoly párbaj tegnap délután 3 órakor folyt le a katonai lövölde mellett, utána karddal a polgári lövöldeben mérköztek az ellenfelek. Orvosok voltak: dr. Pataki Ármin és dr. Lauschmann Gyula. Már tegnap délután tekintettel a súlyos feltételekre, halálról is beszéltek, míg a második híradás szerint mindkét fél csak könnyű értést szenvedett. A béke most már szent.

— **Programbeszédok.** *Zichy* Jenő gróf a kormánypárt jelöltje holnap d. e. fél 12 órakor tartja meg programbeszédét a Magyar Király szálloda előtt. *Manndorff* Géza báró is holnap lép választói elé, hogy programját kifejtse. A párt vezetősége lelkes felhívásban kéri a szavazókat a felvonulás alábbi sorrendjének betartására. A szavazók kerületenként csoportosulnak s a régi »Arany sas«-féle vendéglő előtt jönnek össze. A felsőváros I. és II. kerület függetlenségi polgárai zászlókkal gyülekeznek a felsővárosban a Kaszab ház előtt, innen zászlókkal 3 órára a programbeszéd helyére mennek. A vizivárosiak a Valentovics-féle helyiség előtt gyülekeznek. A palotavárosiak a Ponty előtt gyülekeznek, innen levonulnak a Vörösmarty térre, hol a tóvárosi polgárokkal csatlakoznak, s onnan a Kossuth-utca s Nádor-utca-án keresztül felvonulnak a vásártérre s itt egyesülnek a felsővárosiakkal. A tóvárosiak a Matuschek vendéglő előtt jönnek össze, a Vörösmarty-térre vonulnak és ott csatlakoznak a Palotavárosiakkal. A felsőváros I. és II. kerületiek a vizivárosiakkal csatlakozva a tóváros és palotaváros választóival a Megyetéren 3 órára összegyűlnek és ott várják a jelölt megérkezését. Megérkezés után a Megyetérről indul a menet a Kossuth- és Nádor-utca-án keresztül a vásártér felé.

— **Eljegyzés.** Martokány Endre kir. törvényeszi tisztviselő eljegyezte Maron Mariska kisasznonyt, özv. Maron Istvánné szül. Deák Anna kedves és szép leányát.

— **Egy panasos levél.** *Lovasberény, szept. 20.* Tegnap, szept. 19-én Tallian Vilmos a Csákvári kerület kormánypárti képviselő jelöltje a kerületet bejárva, esti 5 óra tájban fényes bandériummal, és mintegy 150 kocsi kísérvével. *Lovasberény* is megisztelte, hol a reformátusok, mint 48-as pártiak igen élesen kimutatták véleménytürelmetlenségüket. Mikor Tallian a város-háza előtt beszállni akart, az oda csődített kalvinista éretlen gyerekek által oly zajt keltettek, hogy Tallian szavait hallani sem lehetett. Hasztalan volt minden csitítás; a néptömegben pedig egy református ember a Tallian párt zászlóit tépni és elvenni akarta, csakhogy zavart idézhesen elő. Tallian látva a reformátusok türelmetlenségét tovább hajtatót. Mikor a mult vasárnapon Dr. Horváth Gyula 48-as követjeletjük *Lovasberényben* megjelent, a katolikusok tiszteségesen viselkedve meghallgatták és békében jönni menni engedték, és Tallian megjelenését a reformátusok neveltelenségükkel viszonzták. Ilyen a protestáns türelem. Jó ezt a *Lovasberényi* esetet följegyezni.

— **A Zichy-párt zászlói.** Az egyik kortesnek átadott a pártvezetőség 40 zászlót, hogy ossza ki a párthívek között. El is viszi s megkezdi a munkát. Néhány nap múlva beszámol.

— **Hány zászló van még?**

— **Összesen hat.** Majd ha ezeket kiosztotam, akkor ujakat kérek.

Közben fellépett *Manndorff* báró. A kortes megjelenik az irodában.

— **Hány zászló van még?**

— **Harmincnyolc** — mondja elkeseredéssel. (A többi úgy küldték vissza neki.)

— **Felülfizettek.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egylete által f. hó 16-én rendezett táncmultság alkalmával felülfizettek: Kiss Antal 4 kor. Esser Lajos, Ferenczy Károly, Csipke János, Stif Emil, Sütő Ferenc 2-2 kor. Bolehofszy Zsigmond, Csizmadia Vendel 1.40-1.40 fill. Dombrofszy János, Kohári János, Ispacs Ignác, Fekete Kálmán, Krajtmár Vendel, Rejha Károly, Pál József, Magyaródi Sándor, Tógl Lajos, Knazovitzky Elemér 1-1 kor. Holti József 80 fill. Schmölcz László, Ozvald Imre, Csikesz János, Lániczky István, Szabó Ferenc, Virág János, N. N. 40 40 fill. Mikó István 30 fill. Pintér István 20 fill. a miért ez uton nyilvánítja köszönetét a felülfizetőknek a rendezőség. A díszes albumot Lániczky Mariska kisasszony nyerte el a legtöbb levelező-lappal.

— **A kut titka.** *Farkas* József Csorda-u. 10. sz. alatti lakos tegnap délután a *Lovasberényi* uton a szőlők felé tartott, midőn a pestis pincék előtti kut felől tompa segélykiáltásokat hallott. Kutatni kezdett a hang után s csakhamar meggyőződött, hogy nem hallucinált, mert a jelzett kutban egy jajveszékkel leányt-talált, a-kit nyom-

ban ki is emelt a vízből. A helyszínére érkezett mentők pártfogás alá vették a hajadont s miután könnyű szerrel megállapították, hogy az illető Klein Berta varrónő, hazaszállították Lakatos-u. 9. sz. alatti lakására. A kihallgatás során elmondta a leány, hogy tegnap fél 1 óra tájban kísértelt a lovasberényi uton s nagy fejszédülés vett erőt rajta. A kuthoz ment, hogy vizet igyék s beleszédült. Mesének elég jó!

— **A szüret** f. hó 23-ikán veszi kezdetét, az előbb szüretelőket természetesen a hatóság pénzbírsággal bünteti; választásra tehát már lesz új bor.

Az Unio Catholica igazgatóségének

Budapest.

... Egyuttal helyenvalónak találom, sőt kötelességemnek érzem a részemre teljesített kártérítésért teljes megelégedésemet köszönettel nyilvánítani és azért az oly nagy érdemű egyesületet, az Unio Catholikat lelkész társainnak a legnelegbben ajánlom.

Öndöd, 1901. április 19.

Kazay Erasmus,
plébános.

— **Meglopott kalauz** A vasuton most már rendszeressé válik a tolvajlás. Néhány nappal ezelőtt Brosmann János kalauz táskáját lopták el a podgyáskocsiból, most meg *Brunner* József kalauzét emelték el. A tolvaj bizonyára tisztában van a helyi viszonyokkal, mert másképp alig végezhetné ily ügyesen a munkáját. A rendőrség megindította a nyomozást, eddig azonban eredménytelenül.

— **Kiki a maga módja szerint itél.** *Gazda:* Annyi a jelölt, mint a gaz!

Iparos: Ha annyi kundschaftom volna, a hány jelölt van az országban!

Kotona: Mennyi regruta van a jelöltek között és milyen kevés a tauglich!

Pap: No a következő országgyűlésből sem lesz prédikációs halott!

Bankár: Oh mily óriási a kínálat a rendes kereslethez képest!

— **A cseléddég rendezése.** Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, melyben a cseléddég megkezdett munkálatait bővíti ki fontos intézkedéssel. A belügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a helynélküli cselédek befogadására hatósági cselédmenedékhelyek állíttassanak föl az országban és számukra ingyenes közvetítő-intézetet rendezzenek be, hogy ilyképpen megóvják őket a cselédszerzők zsarolásaitól.

— **A Salátróm-utca 7. sz. alatti ház szabad kézből eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál.**

— **Eladó hordók, must és tej.** Két darab 10, egy darab 20 és egy darab 25 akós teljesen jó karban lévő — két utóbbi frissen ürült (weitgrun) boros hordó — továbbá 3 akó Madlein csemege szőlőből szüirt még édes új bor, jutányos áron eladó Szent-Imre-utca 2-ik szám alatt. Ugyanitt naponként száraz takarmányozás után nyert frissen fejt kitünő tej esetleg házhoz hordva is kapható.

— **Egy géplány felvétetik Szammer Imre könyvnyomdájában.**

— **Két egymásba nyíló butorozott szoba, esetleg külön is, október 1-re kiadó. Bástya-u. 9.**

Üzletmegnyitás.

A székesfejvári keresztény fogyasztási szövetkezet igazgatósága tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy Szőgyény-utca 9. sz. a. (Tremkő-féle ház) berendezett fűszer-üzletét megnyitotta, s azt a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlja.

Székesfejérvár, 1901. szept. hó.

IRODALOM.

— **A Szent Imre Önképző Egylet** 1900 1. évi almanachjára ismétellen felhívjuk olvasóink figyelmét. Részletesen ismertettük már lapunk hasábjain tartalmát, azért csak röviden utalunk

arra, hogy az ország hercegprímásával élén a legkiválóbb egyházi s világi katolikusok színe-java irt bele emléksorokat. Irodalmi részében a komolyabb és vidámabb dolgok egész serege tanuskodik arról a finom izlésről és sok oldalú műveltségről, a mely az egyletből kikerült régibb (Cyprián, Szemlér Ferenc, Rorák Imre) és újabb kath. írói gárdát jellemzi. Egyleti részében farszító komolyság nélkül hű képet nyújt az egylet 13 éves multjáról és »Törekvések« cím alatt az egylet nagyra hivatott jövőjének biztató kilátásaival a kath. restauráció munkálására kész egyetemi ifjuság társadalmi s socialis programját s a mit első helyen kellett volna említenünk, a zászlószentelés keretében hozza Apponyi Albert gróf retek ünnepi beszédét. A tartalmas és csinos kiállítású könyvet a legmelegebben ajánljuk. Ára fűzve 2 kor. diszes vászonkötésben 3 kor. Megrendelhető az egylet helyiségében Budapest, IV. Irányi-utca 18. sz. alatt.

— **Egyetemi lapok.** Több ezer példányban került a közönség elé az »Egyetemi Lapok« c. hetilap, hogy előfizetőket szerezzen a szerkesztőség, melynek tagjai egytől-egyik a katolikus szépirodalmi és napilapoknak is érdemes muukatársai. Szerkesztője *Zombory* Dezső. Szép reményekre jogosítana ez az eleven újságíró-gárda, ha támogatásához vállaltva hozzájárulna a nagyközönség. Az *Egyetemi lapok* minden héten gazdag tartalommal, illusztrálva jelenik meg s előfizetési ára csak 10 korona, fő- és középiskolai hallgatóknak pedig csak 3 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Kaplony-utca 1. sz.

— **Az »Egyházi Közlöny«** 38. száma a következő tartalommal jelent meg: **Vezércikk:** Muló idők. — **Egyházi Értesítő.** — **Tárca:** Madonna del buon Consiglio. Pröba előadások. Hétről hétre. — **Ex ore tuo te judico serve nequam!** — **A hitoktatásról.** — **Reflexió.** — **Az egyházak magtári tökéjének illetkegyenértékmentessége.** — **Lelkipásztor.** Kérdések és feleletek. — **Irodalom.** Személyi hírek. Memento. — **Hírek.** — **Szerkesztői üzenetek.** **Hirdetések.** A megrendelések Budapest, VII. Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

— **A »Katholikus Pedagógiai«** újból ajánljuk a katolikus tanárok, tanfélék és az egész kath. közönség figyelmébe, pártfogásába. Most látott napvilágot az 5 és 6. füzet a következő tartalommal: **Lubrich** Ágost Neveléstudománya (Vége). **Irta:** Bihari F. Immanuel. Család és nevelés. **Irta:** Wasylkiewicz Viktor dr., főgimn. tanár. Nemzeti nevelésünk szempontjai. (Folytatás. Az iparos-osztályról.) **Irta:** Philippus. Szocializmus és nevelés. **II. Irta:** Bihari Ferenc. Ócska tankönyvek. **Irta:** Beniczky Ödön. Katolikus és protestáns történeti tankönyveink. (Folytatás.) **Irta:** Olasz József dr. Irodalom. (A Kalocsai Iskolánövérék Története. 1860 1900. Ism.: Dreisinger Ferenc.) A jeles vállalat élén Gyürky Ödön van. Előfizetési ára egész évre 8 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker. Rökk-Szilárd utca 8. sz. III. em. 12.

KÖZGAZDASÁG.

Tejszövetkezeli központok.

Ha végig tekintünk a társadalom bármely rétegén, szomoruan tapasztaljuk az általános pangást, mely minden osztályt a válság szélére sodor, tagadhatatlan, hogy ugy a kereskedelem mint az ipar nagy válsággal küzd, ezt átjuk mi gazdák is és főleg érezzük, mert sajnos a gazdasági sajtó helyzeténél fogva ugyszólván bármely kereseti ágánál beálló zavart az anyagiakban megérzi.

A társadalom mindea rétege iparkodik tehát, hogy helyzetén javítson, a gyárosok és kereskedők cartelek és trüük által, melyek ugyan legtöbbször igazságtalan alapon nyugosznak, az iparosok és hivatalnokok szövetkeze tömörülve iparkodnak nyomott helyzetükön segíteni, más oly foglalkozási ágak, melyeknek üzése eddig

képesítéshez nem volt kötvé, iparkodnak azon hogy megnehezítsék ezen foglalkozási ág tűzhe-lyét avval, hogy képesítéshez kössék az ezen ipar-ágakkal való foglalkozást és ha nézzük, hogy a legutóbbi időkig mit művelt a gazdtársadalom, bátran az mondhatjuk, hogy saját érdekében nagy átlagban semmit.

Hogy mennyire megszokta ezt a töké, legjobban kitünik, hogy a legelső ébredését a gazda osztálynak óriási zajjal, lármával fogadták és azokat, kik ezen osztály felsegítését tüzték életfeladatuknak a legocsmányabb vádakkal illették, hogy nemes munkájokban megakadályozzák!

Hála ezen önzetlen férfiak kitartásának, és igaz ügyükre vetett rendíthetetlen bizalmának, ez ocsmány támadások csak újabb küzdelemre serkentettek.

Legeklatásabb bizonyítéka annak a körülménynek, hogy bizonyos körök a magyar gazda osztályt olybá tekintették melyet zsarolni és nyomni lehet, hogy a Gönci levél megalkotóját, a szövetzetesi eszme nagy harcosát, a magyar gazda társadalom legelőkelőbbjét, zászlóbontása alkál:ából mily ocsmányul megtámadta a tőlét dicsősítő és annak uszálját hordozó sajtó.

Ebből legjobban látha ja a gazda-társadalom, mily alárendelt szerepet játszott ez ideig, holott Magyarország jocosan meg illetté a vezérszerep.

Tömörüljenek a gazdák és a támadásokat semmibe sem véve, kitartó munkával vivják ki az őket megillető helyet.

Hogy ezen célt elérjék, első főkéllék, hogy okos gazdálkodással emancipálják magukat a lehetőségek a mindenható töké hatalma alól, hogy a nagy és közép birtokosok a kis gazdával kezert fogva és az előbbieket a gyöngébb társakat segítve, az anyagi jólétet előmozdítsák.

A szövetkezetek azok, melyek különösen a kis gazda és a kis iparos helyzetén hivatva vannak segíteni.

Ezen szövetkezetek között nem utolsó helyet foglalják el a tejszövetkezetek.

Talán nincs oly szegény gazdaember, kinek egy tehénkéje ne lenne, de legtöbbször még ezen állatjának sem képes oly hasznát venni, mint lehetne pl. a tejszövetkezet utján.

Kik a városok közelében lagnak, legjobban tudják, mily érték felszük egyetlen tehénükben is, de azon nagy többség, kik pusztákon és távoli falvakban, értékesítési piactól távol lévén az általuk termelt tejet és productumait értékesíteni nem képesek. Csak akkor fogják megbecsülni a tehénökben rejlő töké, ha tejszövetkezetek utján lehetővé tétetik nekik az értékesítés is. Nagyon jól tudja azt minden gazda, hogy helyesen vezetett gazdaság alapján az állat állományának a létszámában van letéve, de hogy az állat-állományunkat haszonnal tarthassuk azoknak, vagy az általuk adott nyersterménynek piacot is kell teremteni és ha ez megvan önként fog a kisgazda is, hasznát látván állataiból, okszerűen gazdá kodni, azaz a tulságos gabona termelést felhagyván, állattartóvá lessz, miáltal kény-szerűn fog több takarmányt termelni és ezáltal földjeit — trágyája elegendő lévén — kellő erőben fentartani.

A földmívelési kormányt elismerés és hála illeti, hogy ugyszólván a tejszövetkezeti eszme harcosává lett és azt eddig oly szépen fejlesztette, hogy míg 1897-ben 31 szövetkezet volt az országban mely 4,700,132 liter tejet dolgozott fel 539,282 kor. értékben, már 1900 évben 246 szövetkezetet találunk melyekben 49,436,794 l. tej dolgoztatott fel 4,285,359 korona értékben. Tekintettel azon körülményre, hogy a vajtermelésre alakult szövetkezetek gyakran oly helyzetbe jutottak, hogy az általuk termelt vaj értékesíteni vagy nem tudták, vagy csak oly minimális árért adhattak tul rajta, mely ezen üdvös intézmény fennállását veszélyeztette, alakítottak a vajtermelési központok, melyek hivatva vannak a vidéki szövetkezetek által produkált tejszín mennyiségét átvenni és azt vajjá feldolgozván értékesíteni. Az elszámolás a központ és a szövetkezet között zsirtartalom szerint történik. Hogy az ily módon szervezett értékesítés mennyire bevált bizonyítja azon körülmény, hogy a Temesvári központ létesítése óta mely 1900-ban maga 750,184 koronát fizetett ki tagjainak a költségek levonásával. Már Szabadkán, Veszprémben és Dombóváron

létesült ilyen központ, és hogy alakulóban van a vasmezei és zalamegyei gazdasági egyesületek kezdeményezése folytán Szombathelyen és Zala-Szent-Ivánon egy-egy központ.

A tejszín állomásuk a falukban szövetkezeti alapon létesülnek oly módon, hogy minden egyes tag tehenei számában üzletrészt vált melynek megtörténte után megalakul a szövetkezet. Helyiségül elegendő egy szobácska, melyet ezen célra ki kell cementíroztatni, mert a tejkezelésnél fő a tisztaság! Berendezése egy tűzhely, főlöző gép és tejszín szállítására szükséges tejszállító kannák. Ezen felszerelést sem kell egyszerűen kifizetni, hanem lassan a tejszín árából törleszteni. A központba szállított minden egyes szövetkezet tejszínje az ottan alkalmazott állami vajmester által zsirtartalomra megvizsgáltván, az elszámolás a zsirtartalom után kgmonként 1 korona 80 fillérrel történik, mely szerint átlagban 1 liter 3-3% vajzsirt tartalmazó tej 8-3 fillérért értékesül, ezen felül a termelőnek megmarad a lefőlözött teje, melyet táplálkozásra vagy állatok etetésére lehet fordítani.

Hogy azonban a hátramaradt lefőlözött tej is értékesüljön, kísérletek történnék arra nézve, hogy ezen tej disznóhízalás utján hasznosítható és pedig oly módon, hogy a vajtermelési központ — az oly szövetkezetek részére, melyek erre elegendő lefőlözött tejjel rendelkeznek — sertéseket ad ki az egyes szövetkezeteknek, melyek azokat felhizalván a súlytöbbletért egyelőre meghatározott összeget kapnak a központtól, miáltal a lefőlözött tej könnyen fog 3-4 fillér értékben felhasználható. Ha pedig beválnak azon kísérletek, melyek a tej süntését célozzák, hogy ily módon a katonaságot és a tengeri hajókat ezen konservekkel elláthassák, valószínűleg még jobban fog értékesülni a lefőlözött tej literje.

Hogy pedig megnyugtassam az aggódókat aziránt, miszerint azon magánvállalkozók, kik a vajtermelési központokat felállítják, nem okozhatnak anyagi kárt a szövetkezeteknek, közölhetem, hogy az állam azon biztosítékon kívül, mely egy ilyen vállalatban befektetett tőkében fekszik még tetemes készpénzbiztosítékot követel, mely összeg az illető cégtulajdonosok az állampénztárba tartoznak fizetni. Ezenkívül az ellenőrzést a magy. kir. földmívelési minisztérium, a kebelében létesült országos tejjgazdasági felügyelőség révén oly módon eszközöl, hogy mint említettem minden központnál egy állami vajmestert alkalmaz és azonfelül az összes számadást a központ a tejjgazdasági felügyelőséghez tartozik ellenőrzés szempontjából feltérjeszteni. Ezenfelül minden egyes tejszövetkezet is ellenőrizheti a központot, ha a beküldött tejszint már odahaza megvizsgálja zsirtartalomra.

Nagyon kívánatos tehát, hogy ezen szövetkezeteknek terjedését különösen a kisgazdák körében a birtokosok, gazdatisztek, lelkészek, tanítók és a jegyző urak terjeszék és megalakulásukat lehetővé tegyék, mert ne gondolja senki, hogy ezen a téren egyhamar túltermelés álljon be, mert dacára annak, hogy Hamburgba és Londonban mint a legjobb értékesítési piacokra naponta cirka 40 wagon vaj érkezik Dánia, Német és Oroszországból, még mindig nagy a szükséglet különösen a finomabb árúból.

Hogy ezen szövetkezetek nemzeti gazdasági szempontból mily kívánatosak, úgy hiszem a felsemelt adatokból mindenki meggyőződhetett.

Zala-Egerszeg, 1901. szeptember 15.

Voigt Ede,
g. e. titkár.

Anyakönyvi statisztika

1901. évi szeptember hó 14-16. szeptember hó 21-ig.

I. Születés.

Született: 9 fiu, 13 leány. Ezekből 7 törvényes fiu, 13 törvényes leány; 1 törvénytelen fiu, 0 törvénytelen leány. Halvaszületett 1 törvényes fiu. Összesen: 22.

II. Halálozás.

Elhalt: 8 fi, 3 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiu, 3 leány, 2 törvénytelen fiu, 1 leány; 5 éven felüli fi 4, nő 1. Összesen: 11. E szerint a születés a halálozást a fent jelzett idő alatt 11-el multa felül.

III. Házasságkötés.

A fent jelzett idő alatt 1 volt.

Elhaltak: László Jánosné, szül. Imre Rozála, róm. kath., háztartásbeli, 27 éves, vérmérgezés, Széchenyi-utca 135. sz. — Vinciczai Ferenc, róm. kath. 3 éves, tüdővész, Könyök utca 6. sz. — Simon István, róm. kath., házi szolga, 38 éves, nőtlen, májrák, Szent-György kórház. — Schwarz Salamon Sándor és neje, Burg Eszter halvaszületett fiugyermeke, Sas-utca 5. sz. — Balogh Klára, ev. ref. 8 napos, álkapocs-görce, Széchenyi-utca 59. sz. — Móroc Ferenc, róm. kath., 2 hónapos, bélhurut, Szömörce-utca 2. sz. — Nedbalek József, róm. kath., lakatos-segéd, nőtlen, 56 éves, szivhűdés, Szent-György kórház. — Sztupa József, róm. kath., bádógos-segéd, nőtlen 27 éves, tüdővész, Jókai-utca 18. sz. — Vincicai Ferenc, róm. kath., kisbirtokos és napszámos 56 éves, tüdővész, Olaj-utca 71. sz. — Régi István, róm. kath., 11 hónapos, bélhurut, Rác-utca 38. sz. — Gazdag Mária, róm. kath., 26 napos, bélhurut, Havranek-tanya.

IV. Kihirdetés.

Schlanszki János, csizmadia-mester és Fiam Klára, házvezetőnő, (Székesfejérvár). — Aschenbrenner Ferenc cipész-mester és Kralovits Anna (Székesfejérvár). — Albrecht János sütő-mester és Czina Terézia (Székesfejérvár). — Paulusz Sándor földm. napsz. és Pinter Mária (Székesfejérvár).

FRANK BALÁZS

kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték és fűdőberendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Elő magyar varrógép és kerékpár-gyár részvénytársaság. Budapest.

Ajánlják hazai gyártmányu Adria, karika-hajós Singer, Wheeler Wilson, Howe stb.-féle saját készítményü

varrógépeiket és kerékpárait a legjutányosabb árak mellett. — Nagy iaktár minden néven nevezendő varrógép és kerékpár alkatrészekben. — Ajánlják továbbá teljesen berendezett javító műhelyüket, hol mindennemü varrógép és kerékpár javítások gyorsan és pontosan eszközölhetnek.

Veszerkedjétek Márkus Simon özvegye és fia cégégnél, Székesfejérvárott. Nádor- és Rózsa-utca sarkán a csisztercziták templomával szemben.

Nikolsburger Sándor

szoba-, cimfestő és mázoló
Fatér, özv. Császárné háza
a (Ponty vendéglővel szemben.)

Elfogad:

Czim-, szoba-, templom-, oltar- és kép-festést, valamint mindennemü mázoló- és krétarajz-munkát

jutányos áron.

Két tanuló felvétetik.

Alapított 1865.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVANYOZÓ, TEMPLOMDISZITÓ,
TÜKÖR, KÉPKERET RAKTÁRA
SZÉKESFEHÉRVÁR OTT,
Barátok új épületében.

Elvállal mindennemü aranyozást és díszítést, ugymint: Templomok, Salonok, Kávéházak, Dísztermek Aranyozását festését és Plasztikai Díszítését.

A közeledő évadra ajánlok
**I. rendü koksztot,
tatai darabos szenet,
tojás-brikettet**
(sajtolt szenel)

és tüzfát

helyben a vasuti raktáromban,
vagy waggonszámra bármely állomásra,
legjutányosabb áron.

WEISZ JÓZSEF

a tatai szénbányák képviselője.

**SZÉKESFEJÉRVÁR,
Lakatos-utca 2. szám alatt.**

Éremmel kitüntetve!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos
butorraktára

**SZÉKESFEJÉRVÁR OTT,
Kossuth-utca 11. szám.**

Ajánja saját készítményü asztalos és kárpitos butormunkákkal dűsan berendezett üzletét, hol mindennemü asztalos és kárpitos munkák gyorsan és pontosan elkészíttetnek.

jutányos áron.

KRAUSZ F. VILMOS

Székesfehérvár-Budapesti általános köz-
velítő irodája

Basa-utca 2-ik szám alatt.

Elfogad megbizásokat ház, föld,
szőlő adás és vételére, ugyszintén
pénzkölesönöket

szerez kisebb és nagyobb összegben ingatlanok betáblázására. Továbbá házasság, nagykorosítást s külföldi utazási célokra szolgáló okmányokat beszerzi s házasságokat is a legnagyobb titoktartás mellett közvetit.

Többször kintüetve!

Asztalos szakmába
vágó megrendelést
elfogad

NAGY JÓZSEF
SZÉCHENYI-UTCZA 24. SZ.

Készen kapható: Nyaraló vagy gyermek-szobába, esetleg előszobában alkalmazható fehér fényezett szekrények s 16 személyre ebődő s egyéb butorok.

VÉGH GYULA
szobafestő, mázoló
Kossuth-utca 15. (Győry-ház.)

Elfogad:
Czim-, szoba-, kép-, templom- és oltárfestés, valamint mázolás krétarajz munkát.

!!! Legujabb seccsio minták dús választékban. !!!

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.
TROPON ötszörte táplálóbb, mint a hus, melynek legfontosabb részét fehérnyáját tartalmazza.
TROPON növeli az egészségesek testi erejét, megakadályozza a belegek elgyöngülését, sietteti az üdülők meg erősödését.

TROPON megbecsülhetetlen mindama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szüksége a betegnek.

TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek rossz a gyomoruk, betegek a beleik, gyöngék az idegeik, a kik vérszegények, kószvényesek, tüdőbajosok, cukorbetegék és más olyan bajokban szenvednek, melyek a rendszer étellel való táplálkozást lehetetlenné teszik.

TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérnyékészítmény is. Ára 100 grm. 1 kor. 20 fill.

TROPON kapható minden gyógyszerárban.

Betegek, üdülők, egészségesek legjobb tápláléka: a Tropón. Mindenkinnek hasznára válik, mert rendkívül tápláló és legkönnyebben emészthető. A hus legtáplálóbb részét: *fehérnyáját* tartalmazza minden emészthetetlen résztől megtisztítva. Etelekhez keverve tápláló erejüket sokszorosan fokozza. A leggyöngébb gyomor is elbirja a Tropont, melytől hamarosan megnövekedik az ember testi ereje és munkaképessége, fokozódik az életkedve és szellemi munkabírása. Tropón kapható minden gyógyszerárban.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ«
részére
jutányos áron vétetnek fel.

Képviselő-választási
ZÁSZLÓK ÉS JELVÉNYEK
rendkívül olcsó áron
Knazovitzky Bélánál
Székesfejérvárott, Nádor-utca.

Egyházi és egyleti zászlók.
Kintüetve: Szeged 1876. — Székesfejérvár 1879. — Deés 1879. — Budapest 1885. és 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára
OBERBAUER ALAJOS utóda

József főherceg és Klotild főhercegnő ö császári és királyi fenségeinek udvi szállítója
BUDAPEST, Váci-utca 15. szám.
Alapított: 1863-ik évben. Alapított 1863-ik évben.
Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsán felszerelt
egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat
a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

- MISERUHÁKAT**
- pluviale, dalmatika és ornatusokat Egyházi és társulati lobogókat.
  - Tűzoltó, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.
  - Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket. Fali- és oltár-gyertyatartókat és oltárlámpákat.
  - Monstranciákat, stáció-képeket, oltárokat, úrkoporsókat stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertya-tartók megeztisztözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.
Nagy választék arany-, ezüst- és selyem-hímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.
Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

Műhímzés.

SZÁMMER IMRE
KÖNYVNYOMDÁJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

o o o o o ELVÁLLAL MINDENNEMÜ
o o o o o KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ
o o o o o MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSES
o o o o o KIÁLLITÁSSAL, JUTÁNYOS ARON.
* * * * * AJÁNlja DÚSAN FELSZERELT o o o o o
RAKTÁRAT o o o o o
IRODAI, FOGALMAZÓ, LEVÉL o o o o o
ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN. o o o o o
* * * * * KÉSZLETBEN TART MINDENNEMÜ
o o o o o NYOMTATVÁNYT ÜGYVÉDEK,
o o o o o SZOLGABIRÓSÁGOK, KÖZSÉGEK,
o o o o o EGYHAZAK STB. RÉSZÉRE.
* * * * * BASTYA-UTCZA 9. SZ. || || || TELEFON 99.